

КАФЕДРА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Педагогічна практика

Освітній ступінь
Спеціальність
Освітня програма

Бакалавр
025 Музичне мистецтво
«Народні інструменти:
«Балалайка», «Гітара»,
«Домра», «Цимбали»

Курс	1-2
Семестр	2-3

Статус

Цикл професійної і
практичної підготовки

ECTS	1,5
Годин	45
Практичні	17
Самостійна робота	28

Семестровий контроль

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Матвійчук Любов Дмитрівна в.о. професор , завідувача кафедри народних інструментів
e-mail	domra.info@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Метою курсу «Педагогічна практика» для студентів кафедри народних інструментів НМАУ освітнього ступеню «Магістр» формує музикантів-викладачів найвищої кваліфікації, здатних виховувати нові покоління виконавців і викладачів спеціального класу, завдяки практичній реалізації комплексу загальних та специфічних знань. Курс носить яскраво виражений характер педагогічної практики.

Весь комплекс придбаних студентом знань і навичок при вивченні педагогіки, методики, психології, історії виконавського мистецтва та у класі спеціального інструмента систематизуються, закріплюються у курсі **педагогічної практики**.

Завданням студента є оптимальний вибір і практичне використання різних методів індивідуальної роботи з учнем (досвід художнього спілкування) в залежності від особистісних вікових, психофізичних і музичних обдарованості останнього. Студент виявляє програмність, зміст, технічні та художні особливості творів засобами їхнього музичного аналізу та доносить їхню сутність у найдоступнішій формі учневі, оволодіває методичними навичками правильної побудови уроку та оформленні навчальної документації.

Підготовку до педагогічної діяльності студента з учнем та заняття з педпрактики направляє і контролює викладач з фаху.

Вимоги курсу педагогічної практики кафедри народних інструментів будуються згідно з навчальними планами НМАУ та охоплює II та III семестри по 0,5 годин на

тиждень. Загальна кількість годин, відведених на педагогічну практику становить 45 годин.

Заняття студентів з учнями сектору педагогічної практики проводяться індивідуально.

Перевірка учнів відбувається засобами різноманітних творчих випробовувань:

- визначення технічного рівня (виконання гам та етюдів);
- виявлення рівня читання з аркуша фрагментів творів різних епох і стилів;
- вимірювання здатності аналітичного оцінювання творів, які виконуються;
- виявлення здатності до самостійного вивчення творів і їх виконання найздібнішими учнями.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен знати**:

- зміст програм ВНЗ III-IV рівнів акредитації: спеціальний інструмент (домра, гітара, балалайка, цимбали), методика викладання гри на своєму інструменті, історії виконавства та виконавська практика
- основні закономірності виконавської техніки
- особливості використання штрихів та прийомів гри на інструменті.
- сучасні досягнення в галузі народно-інструментального виконавства, педагогіки та музичної творчості
- виконавський репертуар та спеціальну літературу
- принципи аранжування та перекладення нотної літератури з інших інструментів
- основи загальнотеоретичних дисциплін, що дозволяють вирішувати завдання творчого, навчально-просвітницького, науково-дослідницького та методичного характеру.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен вміти**:

- навчитися визначати рівень музично – художніх та технічних здібностей студентів, засвоїти програмні вимоги підготовки «бакалаврів», та «магістрів»
- професійно проводити урок з фаху з студентами різного рівня підготовки
- аналізувати музичні твори різних жанрів і стилів, що виконуються відповідно до затвердженого репертуарного плану
- планувати навчальний процес в цілому та до кожного уроку окремо
- застосовувати в практичній діяльності знання, отримані з науково – методичної літератури, занять з фаху, методики викладання гри на народних інструментах, історії виконавства, творчих зустрічей з видатними майстрами музичного мистецтва
- проводити концертні виступи студентства з наступним їх обговоренням
- забезпечити високий рівень естетичного та етичного виховання студентів як майбутніх майстрів мистецтв.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Viber, Zoom.

Перелік тем

Тема 1. Виявлення рівня професійної ерудиції та творчих уявлень студента.

Тема 2. Вивчення педагогічного репертуару – рівень вимог I-II курсів ВНЗ III та IV рівнів акредитації.

Тема 3. Проведення студентом-практикантом уроку зі студентом молодших курсів під керівництвом педагога-консультанта.

Тема 4. Складання індивідуального робочого плану студента I-II курсів ВНЗ III та IV рівнів акредитації.

Тема 5. Вивчення основних джерел методичної літератури за фахом.

Тема 6. Відвідування уроків викладачів кафедри народних інструментів з метою спостереження і набуття досвіду.

Тема 7. Скласти орієнтовний план аналізу виступу учня.

Тема 8. Музично-виконавський та педагогічний аналіз виконуваних творів.

Тема 9. Робота над розвитком технічних можливостей студента з урахуванням рівня його попередньої підготовки та індивідуальних фізично-моторних якостей.

Тема 10. Робота над органікою звуку.

Форми та технології навчання

Практичні заняття, самостійна робота.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Практичні завдання	50
2.	Самостійна робота	45
3.	Залік	5
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка «відмінно» – відповідає:

а) плідній викладацькій діяльності студента, суть якої полягає у високо професійній підготовці учня сектору педпрактики (високому рівню його гри, достатньому для успішного вступу до музичного училища);

б) вмінню студента забезпечувати оформлення педагогічної документації;

в) підготовці учнів – лауреатів різноманітних конкурсів.

Оцінка « добре» – відповідає:

а) акуратній систематичній роботі студента із учнем сектору педпрактики із досягненням останнім добрих професійних виконавських навичок;

б) засвоєнню студентом навичок оформлення педагогічної документації;

в) підготовці учнів – учасників різноманітних концертів і конкурсів.

Оцінка «задовільно» – відповідає:

а) недостатньо вимогливому ставленню студента до своїх викладацьких обов'язків, що призводить до невисокого виконавського рівня учня;

б) не систематичність занять;

в) неохайність в оформленні педагогічної документації.

Оцінка «незадовільно» – рівень занять студента не відповідає вимогам НМАУ.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Репертуарний список

У програмах фахових класів по інструментам (домра, балалайка, гітара, цимбали).

ЛІТЕРАТУРА :

Балалайка

1. Гайдено А. Народні інструменти у творчості митців харківської композиторської школи. Актуальні проблеми музичного і театрального мистецтва. Харків: ХДІМ, 2001. Вип. 3. С.49–55.
2. Костогриз С. Виконавство на балалайці харківщини як складова українського музичного мистецтва» автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. Харків, 2017. 20 с.
3. Костогриз С. Балалайка у мистецтві України. Факти та фактори. Актуальні питання сучасного виконавського мистецтва на народних інструментах (кобза, домра, мандоліна, балалайка). Харків, 2017. С. 15–22.
4. Костогриз С. Жанрово-стильові пріоритети розвитку композиторської творчості для балалайки в Слобожанській Україні. Аспекти історичного музикознавства. Вип. XIII. Харків, 2018. С 87 – 100.
5. Лошков Ю. Володимир Андрійович Комаренко. Харків: ХДАК, 2002. 113 с.
6. Москаленко В. Музичний твір як текст. Київське музикознавство. Київ, 2001. Вип. 7. С. 3–10.
7. Шемет Л. Народні інструменти в традиційно-побутовій культурі Слобідської України. Мистецтвознавство. Харків: ХДАК, 2015. С. 50–61.
8. Тростянський Є. Твори та обробки для балалайки у супроводі фортепіано та баяна [Нотне видання]. К, 2007. 51 с.

Баян, акордеон

1. Алексеев І. Методика викладання гри на баяні. - К.: Муз. Україна, 1957
2. Бай Ю. Теоретические основы совершенствования внутренней структуры музыкально-игровых движений баяниста. - К.: Консерватория, рукопись
3. Власов В. Методика работы баяниста над полифоническим произведением. - О.: Всесоюзный методический кабинет по учеб-ным заведениям искусств и культуры.
4. Давидов М. Теоретичні основи перекладення інструментальних творів для баяну- К.: Муз. Україна, 1977
5. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяниста (підручник). - К.: Муз. Україна, 2004.
6. Олексюк О. М. Методика викладання гри на народних інструментах : навч. посіб. для студ. мист. навч. закл. Київ: ДАКККиМ, 2004. 135 с.
7. Паньков В. Гами, тризвуки, арпеджіо для вибірнього баяну. — К.: Муз. Україна, 1982
8. Ризоль М., Яшкевич И. Школа двойных нот для баяна. - К.: Муз. Украина, 1989
9. Самитов В. Творческая направленность процесса совместной деятельности педагога и студента как условие становления лич-ностных качеств музыканта-исполнителя. - К.: Консерватория, рукопись, 1992
10. Шаров В. Расширение музыкально-выразительных возможностей баяна в его электронной модификации. - К.: Консерватория, рукопись, 1992

Гітара

- 1 Вітошинський Л. Про мистецтво гри на гітарі. Львів: БаК, 2006. 284 с.

2. Михайленко М. Методика викладання гри на шестиструнній гітарі. Київ: «Ровно», 2003. 248 с.
3. Михайленко Н., Фан Динь Тан. Справочник гітариста – К., 1998
4. Сидоренко В. Формування сучасного українського академічного гітарного репертуару у творчості львівських митців (на прикладі гітарної творчості В. Камінського). Музикознавчі студії. Львів, 2008. Вип. 18. С. 105–111.
5. Ткаченко В. Методичні рекомендації для студентів ВНЗ культури і мистецтва спеціалізація «Народні інструменти»: «Гітарний стиль Р. Діенса (на прикладі сюїти «Пам'яті Віла-Лобоса»)). Харків: ХНУМ, 2015. 28 с.
6. Ткаченко В. Методичні рекомендації для студентів ВНЗ культури і мистецтва спеціалізація «Народні інструменти»: «Специфіка гітарного стилю К. Доменіконі (на прикладі сюїти «Коюнбаба»)). Харків: ХНУМ, 2015. 20 с.

Домра

1. Білоус В. Вплив хвилювання на формування художньої майстерності домриста. Науковий вісник. Київ: НМАУ, 2003. Вип. № 26. С. 226–241.
2. Білоус В. Психологічні формування виконавської художньої майстерності : автореф. дис... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. Київ, 2005. 16 с.
3. Білоусова С. Виконавське інтонуювання на домрі // Українська культура. Минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов. Рівне : РДГУ, 2018. Вип. 28. С. 171–177.
4. Івко В. Про роль слухових настанов у процесі формуванні інтонаційної культури виконавця на домрі : рукопис. Донецьк, 1977. 18 с. // Архив В. М. Івка.
5. Комаренко В. Методика навчання гри на чотириструнній домрі : навч. посіб. / заг. ред. С. О. Юцевича. Київ : Радянська школа, 1961. 132 с.
6. Лисенко М., Михеев Б. Школа игры на четырехструнной домре. – К.: Муз. Украина, 1989, 152 с.
7. Лисенко Н. Методика обучения игре на домре. - К.: Муз. Украина, 1990, 88 с.
8. Максименко І. Ритмічна дисципліна домриста : методичні рекомендації. Київ : Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України, 2004. 35 с.
9. Матвійчук Л. Методичні основи формування виконавської майстерності домриста. - К.: 2005
10. Матвійчук Л. Школа мастерності кобзиста. - К.: 2005
11. Олійник О. Риторичні засади композиторської та виконавської творчості для домри : дисертація ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». Одеса: ОДМА ім. А. В. Нежданової, 2016. 205 с.
12. Орлова Д. Формування розкутості виконавського апарату при комплексному вихованні особистості виконавця домриста // Актуальні напрямки відродження та розвитку народно-інструментального мистецтва в Україні : матеріали всеукр. наук.-практ. конференції (м. Київ, 24–31 березня). Київ, 1995. С. 61–63.
13. Петрик В. Категорія інструменталізму в музичній творчості (на прикладі домрового мистецтва) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. Одеса, 2009. 16 с.

Цимбали

1. Агратіна Г. Українські цимбали – здобутки і проблеми / НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1998/
2. Баран Т. Концертні цимбали: історико-теоретичний та виконавський підходи / Київ, 2003/
3. Григоренко А. 3 історії українських цимбалів / НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1998/

4. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста/Муз.Україна,1997/
5. Давидов М. Народно-інструментальна культура України /НМАУ ім.П.І.Чайковського,2005/
6. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах/ НМАУ ім.П.І.Чайковського,2005/
7. Давидов М. Проблеми збереження та розвитку академічного народно-інструментального мистецтва України /НМАУ ім.П.І.Чайковського,2008/
8. Ida Tarjani – Iozef Falka Cimbalom iskola. 1967 Editio Musica Budapest
9. Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах /К., Мистецтво, 1966/
10. Овчарчин В. Цимбалісти та їх історичний внесок у розвиток і становлення цимбалів в Україні /НМАУ ім.П.І.Чайковського,1999/
11. Пшеничний Д. Аранжування для народних інструментів /К., Музична Україна,1980